

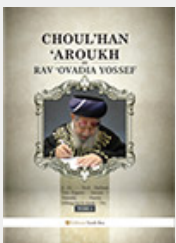

Orhot Tsadikim

Introduction

"סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם" (קהלת יב יג). שלמה חכם וגדול היה מכל האדם, והיה מלך על התחתונים ועל העליונים, ואחר שראה כל המעשים, וניסה כל הדברים, והודיע חכמות, סתם כל דבריו ואמר: סוף של כל דבר הוא - יראת השם. וכן התחיל במשלי (משלי א ז): "יראת ה' ראשית דעת", ומסיים (משלי לא ל): "אשה יראת ה' היא תתהלל". ושלמה היה עשיר מכל האדם, דכתיב (מלכים א י כז): "ויתן המלך את הכסף בירושלם כאבנים" - לו נאה לומר (קהלת א ב): "הבל הבלים", ואין לעסוק אלא ביראת שמים. וכן משה רבינו, עליו השלום, אמר (דברים י יב): "ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלהיך". וכן דוד המלך, עליו השלום, אמר (תהלים קיא י): "ראשית חכמה יראת ה'".

ומפני שאנו רואים האדם מבחר ברואי הבורא בעולם התחתון, כי הוא מתוקן בצורתו ויש בו הנשמה המתבוננת סוד העליונים והתחתונים, וכל זה - שהוא ענין כל הכוונות מזה העולם, וכל מה שנברא בעולם הזה - הכל לצרכו, ועל זה ניתנה לאדם תורת אמת להורות הדרך הישרה, כי האדם הוא חביב מאד לפני השם, כי אנו רואים שהמלאכים משמשים בצרכי אדם צדיק, כמו שמצינו באברהם אבינו ויצחק ויעקב: "המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים" (בראשית מח טז), "וישר אל מלאך ויוכל" (הושע יב

Choul'han 'Aroukh du Rav 'Ovadia Yossef (tome 4)

Les Editions Torah-Box ont l'honneur de vous présenter le 4ème des 5 tomes du "Choul'han Aroukh du Rav 'Ovadia Yossef".

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

ה). ועוד מצינו שבא מלאך לעזרתם, דכתיב (מלכים ב יט לה):
"ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור", ורבים
כאלה. וכבר ידענו כי יש אדם שיש לו יתרון הרבה על שאר בני
אדם, אף על פי שהם בדמות אחת ויסוד אחד להם, אלא
שנפשו של זה עלתה אל המעלות העליונות, כי המשיל חכמתו
על תאוותו, וזה המשיל תאוותו על חכמתו, והולך כל ימיו
במחשכים, וממשש כעיור באפלה.

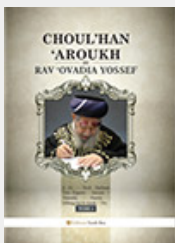
חמישה כחות יש באדם: האחד הוא כח השמיעה, השני הוא כח
הראות, השלישי הוא כח הריח, הרביעי הוא כח הטעם,
החמישי הוא כח המישוש שאדם מרגיש שהוא ממשש דבר.
חמישה כחות הללו כולם מעשה האדם, ואין פעולה נעשית
בלא אחד מחמישה הכחות. ו הלב פועל על ידיהם, כי
חמישה כחות אלו מביאים ללב כל ענין, וכל מעשה ומחשבה
נמשכים אחריהם. הלב יש בו דעות רבות, כגון: הגאווה והענוה,
הזכרון והשכחה, היגון והשמחה, הבושה והעזות. וכאלו יש עוד
רבות. וכל אלו הדעות מתחזקות מחמישה הכחות, כי הסומא
לא יוכל להתגאות כאילו היה רואה.

לכן כל אדם הנלבב ישתדל בכל כחו להגיע לתכלית הטובה,
שאם הגיע אדם למעלה טובה, לעולם יחמוד לעלות אל
מעלה שהיא למעלה ממנה, עד שיגיע לתכלית הטובה,
ובזה יגיע לעולם הגמול שהוא העולם הבא. וכבר נתאוה
דוד להגיע לטוב העולם הבא, באמרו (תהלים לא כ):
"מה רב טובך אשר צפנת ליראיך", ואמר
(תהלים לו ט): "ירויין מדשן ביתך ונחל עדניך תשקם". והמעלה
הזאת לא יגיע אליה אלא הראוי לה, כמו שאמר (תהלים טו א):
"מי יגור באהלך מי ישכון בהר קדשך, הולך תמים ופועל צדק"
ושאר הענין שנאמר שם.

וכיון שהזכרנו יתרון מעלות האדם, ראוי לנו לבאר חשיבותו
Choul'han 'Aroukh du Rav 'Ovadia Yossef (tome 4)

Les Editions Torah-Box ont l'honneur de vous présenter le 4ème des 5 tomes du "Choul'han Aroukh du Rav 'Ovadia Yossef".

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

וגנותו, טובו ורעתו, עד שיהיה לפני המשכיל דרך הישר,
ויגיע לחצר המלך, כי
תבחר נפשו בכל כחה במידות הטובות, כיון שיש לו ברירה -
יזרוק הפסולת ויקח הסולת. כיצד?

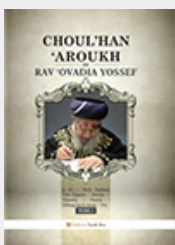
יש אדם שהוא בעל חימה וכועס תמיד, ויש אדם שדעתו מיושבת
עליו ואינו כועס כלל, ואם יכעס - יכעס כעס מעט בכמה שנים.
יש אדם שהוא גבה לב ביותר, ויש שהוא שפל רוח
ביותר. ויש שהוא בעל תאווה לא תשבע נפשו מהלוך
בתאווה, ויש שהוא טהור לב מאד ולא יתאווה אפילו לדברים
מועטים שהגוף צריך להם. ויש בעל נפש רחבה לא תשבע
נפשו מכל ממון שבעולם, כענין שנאמר (קהלת ה ט): "אוהב
כסף לא ישבע כסף",

ויש קצר נפש שדי לו אפילו בדבר מועט ולא ירדוף להשיג כל
צרכו. ויש שהוא מסגף עצמו ברעב וקובץ על יד ואינו אוכל
פרוטה משלו אלא בצער גדול, ויש שהוא מאבד ממונו בידיים
לדעתו. ועל דרכים אלו שאר הדעות: כגון מהולל ואונן, צר עין
ונדיב, אכזרי ורחמן, רך לבב ואמיץ לב, וכל כיוצא בהן.

וכל הדעות - יש מהן דעות שהיו לאדם מתחילת ברייתו לפי טבע
גופו. ויש מהן דעות שטבעו של אדם זה מכוון ועתיד לקבל
אותן במהרה יותר משאר הדעות. ויש שאינן לאדם מתחילת
ברייתו, אלא למד

אותן מאחרים, או שפונה להן מעצמו לפי מחשבה שעלתה
בלבו. יש מידה שצריך להשתמש בה ברוב המקומות, ויש מידה
שצריך להשתמש בה מעט.

ויש דומה לעושה תבשיל, וצריך ירק ובשר ומים ומלח ופלפלין,
וכל אלו המינים צריך ליקח מכל אחד כשיעור, מזה מעט ומזה
הרבה, אם ימעט הבשר - יהיה רזה, ואם ירבה מלח - לא

Choul'han 'Aroukh du Rav 'Ovadia Yossef (tome 4)

Les Editions Torah-Box ont l'honneur de vous présenter le 4ème des 5 tomes du "Choul'han Aroukh du Rav 'Ovadia Yossef".

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

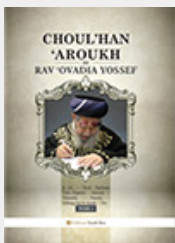
יהיה נאכל מחמת מלחו, וכן כולם. אם ימעט במה שצריך הרבה וירבה במה שצריך מעט - יהא המאכל מקולקל. אבל הבקי, אשר יקח מכל אחד משקל הראוי, אז יהא המאכל ערב ומתוק לאוכליו.

וכענין הזה המידות: יש מידות שצריך ליקח מהן מרובה, כגון הענוה והבושה ודומיהן, ויש מידות שצריך ליקח מהן מעט, כגון הגאווה והעזות והאכזריות. לכן בהיות האדם שוקל בפלס המאזנים ליקח מכל מידה שיעורה, לא יפחות ולא יוסיף, בזה יגיע לתכלית הטובה.

תדע ותבין: מי שטבעו נוטה למידה רעה, או שהורגל במידה רעה, ולא יתן אל לבו לשוב ממנה, אך תמיד מתגבר בה, זה מביא אותו שימאס ויגעל במידות טובות. וכמו שרוב הכאב והצער והיסורים הוא חלי הגוף - כן רוב מידות רעות הוא חלי הנפש. וכמו שחולי הגוף טועמים המר מתוק והמתוק מר, ויש

מן החולים שמתאוה למאכל שאינו טוב לו ושונא המאכל הטוב, הכל לפי רוב החולי - כך בני אדם שנפשותיהם חולות מתאוים ואוהבים הדעות הרעות, ושונאים הדרך הטובה, ומתעצלים ללכת בה, והיא כבדה עליהם מאד לפי חליים.

וכן ישעיהו אומר באנשים הללו (ישעיה ה כ): "הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע שמים חושך לאור ואור לחושך שמים מר למתוק ומתוק למר", ועליהם נאמר (משלי ב יג): "העוזבים ארחות יושר ללכת בדרכי חושך". וכיצד ומה היא תקנת חולי הנפש? ילכו אצל החכמים שהם רופאי הנפשות, וירפאו חליים בדעות שמלמדים אותם, עד שיחזירו לדרך הטובה. והמכירים בדעות הרעות שלהם ואינם הולכים אצל החכמים לרפא אותם, עליהם אמר שלמה (משלי א ז): "חכמה ומוסר

Choul'han 'Aroukh du Rav 'Ovadia Yossef (tome 4)

Les Editions Torah-Box ont l'honneur de vous présenter le 4ème des 5 tomes du "Choul'han Aroukh du Rav 'Ovadia Yossef".

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

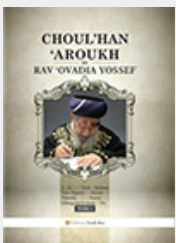

אוילים בזו".

יש כמה בני אדם, אשר תאוותם לתפוש דרך הטוב ואינם יודעים מה טוב להם, וחושבים בכל יום להשיג המעלה העליונה ואינם משיגים כל ימיהם. וזה הענין מחמת שני דברים הוא: האחד - שאינו מכיר חסרונו ואינו מבחין בדרכיו המגונים. והוא דומה לראובן המחפש שמעון ואינו מכירו, אפילו יחפש אותו כל היום - לא ימצאהו, כי כמה פעמים יבוא אצלו ולא יכירהו - כן האדם הזה, אף על פי שהוא חושב תמיד מה יעשה ומחפש מעשה הטוב - לא ישיג, כיון שאינו מכיר חסרונו.

ויש אדם שהוא יודע המידות הרעות שיש בו, וחושב לצאת מהן ולאחוז במידות טובות, וגם הוא לא ישיג כל ימיו הדרך הישר, מחמת שמתעצל לחפש המידות הטובות כראוי - והוא דומה לראובן שמחפש שמעון ומכירו - ואף על פי כן אינו מוצאו, מחמת שאינו מחפש אותו כראוי. ועל זה נאמר (משלי י כ): "כסף נבחר לשון צדיק". מי שנושה בחבירו ובא לשלם לו כסף במשקל, אם אינו מכיר באמיתת המשקל ובצדק המאזנים, או מכיר הכל אך שאינו בקי בבחינת הכסף, זה האיש קרוב להיות ניזק בענין המשקל והכסף, כי לפעמים ימאן בכסף ויקח הסיגים, וגם יקח פחות מהמשקל הראוי לו, כי שמא יקח משקל הקל, או ישים הכסף בכף הכבדה שבמאזנים - מכל אלו יבוא לידי טעות. או אפילו אם הוא בקי

בכסף ובמשקל, אם אינו מסתכל בו כראוי, אפשר שיתערבו בכספו סיגים - אבל אם הוא בקי בכל, במשקל ובכסף, ומסתכל בו כראוי, אז הוא משתלם כראוי כסף נקי ושלם

Choul'han 'Aroukh du Rav 'Ovadia Yossef (tome 4)

Les Editions Torah-Box ont l'honneur de vous présenter le 4ème des 5 tomes du "Choul'han Aroukh du Rav 'Ovadia Yossef".

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

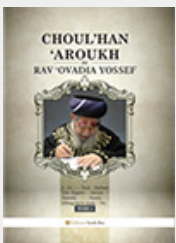

במשקל. לכן דימה "לשון צדיק" ל"כסף נבחר", כי הצדיק צריך להכיר הטוב והרע וכל המידות, וצריך להסתכל ולהתבונן בהן כראוי, ולהיות טורח בגופו ובחכמתו לעזוב הטפשות ולאחוז בתבונה ולהסיר תערובות הסיגים ממנו, ואז תהיה נשמתו צרופה ומזוקקה לאלהים, כדכתיב (משלי כה ד): "הגו סיגים מכסף ויצא לצורף כלי" - כשיסירו הסיגים אז יהיה הכלי צרופ.

יש אדם המשתנה במנהגים ואינו קבוע: זמן אחד אוחז במנהג זה וזמן אחד מסתלק מאותו המנהג ואוחז מנהג אחר, וככה יעשה לעולם. והוא דומה לאדם שחפץ ללכת אל עיר ואינו יודע דרכה, ולא יכיר השבילים המוליכים אותו אליה, לכן הוא משתומם, פעם אחת ילך דרך אחד ויתעה ויחזור בדרך אחר, וכן בשלישית וכן ברביעית - ועל כיוצא בו אמר החכם (קהלת י טו): "עמל הכסילים תיגענו אשר לא ידע ללכת אל עיר".

לכן יש לחמול על האנשים הטבועים בהבלי השוא, ללמדם צדק המשקל ויושר המאזנים, ולהודיעם בחינת הכסף, ולהורות להם הדרכים הישרים, למען שיברור האדם בתחילת הבחנתו מסילה אשר תביאהו למקום רענן ודשן, אשר שם כל הטובה, והיא יראת שמים, אשר היא סוף כל המעשים. והיא השאלה אשר השם, יתברך שמו, שואל מכל אדם, כדכתיב (דברים י יב): "מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה", ואין שום מעשה נחשב בלתי היראה הטהורה.

לכן יש להודיע לכל, כי כל איש הרוצה להביא נפשו לידי מידות טובות צריך לערב יראת שמים עם כל מידה ומידה, כי יראת השם היא המחזקת כל המידות, ודומה לחוט שהכניסוהו תוך חורי המרגליות, וקשרו קשר בתחתיתו להחזיק כל המרגליות, אין ספק כי בהינתק הקשר יפלו כל המרגליות -

Choul'han 'Aroukh du Rav 'Ovadia Yossef (tome 4)

Les Editions Torah-Box ont l'honneur de vous présenter le 4ème des 5 tomes du "Choul'han Aroukh du Rav 'Ovadia Yossef".

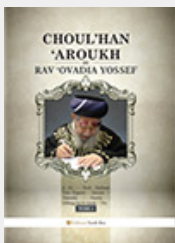
Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

כך היראה, היא מחזקת כל המידות, ואם תתיר קשר היראה, ייבדלו ממך כל מידות טובות, וכשאינ בידך מידות טובות - אין בידך תורה ומצוות, כי כל התורה תלויה בתיקון המידות. כל המידות, טובות ורעות, החכם יכול לעשות הרעות לטובות, והכסיל יעשה מידות טובות לרעות. מי שהולך בחושך ואינו מתבונן בתיקון המידות, אפשר שתהא מידה המאבדת כל זכיותיו, כגון המתגאה במעשיו, ומתפאר, ומייפה עצמו תמיד בגנות של חבירו, ומתכבד בקלונו. והאיש ההוא דומה למי שממלא חבית יין משובח, ויש בתחתית החבית נקב קטן, אין ספק שיאבד כל היין המשובח בנקב הקטן, אם לא יסתום אותו - כך המתגאה הזה, אף על פי שהוא מלא תורה, יאבד הכל על ידי המידה הרעה הזאת, אם לא יחיש לתקנה.

ומעטים הם בעולם המכירים האמת. יש שאין חכמים להכיר, וכמו שאין הקטוע שתי רגליו יכול לעלות על הסולם - כך לא יעלה במדרגת החכמה מי שאין בו תבונה. ויש שהוא חכם ונטבע בתאוות העולם מנעוריו, עד שישים כל חכמתו להשיג תאוותו ולעשות רצון יצרו הרע, כי הורגל מנעוריו במעשיו הרעים, עד שהם קבועים בנפשו, וקשה לו מאד להימלט מפח יקוש העוונות. ויש שיש בו חכמה להכיר, וגם חפץ לילך בדרכים טובים, אך לא היה אצל החכמים לשמוע מהם החכמה והדרכים הישרים, ומתוך כך הולך במחשכים - ודומה למי שיש לו מטמון בביתו ואינו יודע המטמון, ומוכר הבית לאחר.

התבונן, כי האדם ברוב מידותיו זו משונה מזו, וכל מידה ומידה טורפת דעת האדם, זו מושכתו לכאן וזו מושכתו לכאן, ויצר הרע מסייע לכל מידה שיבחר בפחותה שבהן. והוא דומה לאדם שהולך במדבר, ופוגעים בו דובים, ואריות, ונמרים, וזאבים, והרבה משחיתים, האיש הזה צריך לפקוח עיניו

Choul'han 'Aroukh du Rav 'Ovadia Yossef (tome 4)

Les Editions Torah-Box ont l'honneur de vous présenter le 4ème des 5 tomes du "Choul'han Aroukh du Rav 'Ovadia Yossef".

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

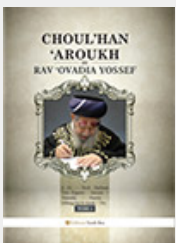

ולהילחם עם כל אחד, ואם יעלים עיניו רגע אחד, יטרפוהו המזיקים - כך האדם, מידותיו הרעות, כגון התאוה, והגאווה, והשנאה, והכעס, וכיוצא בהן, מתגלגלות בלבו תמיד, ואם יתעלם ולא יתקנן, יעקור מלבו אור האמת וימש חושך. ועל זה נאמר (תהלים טז ח): "שויתי ה' לנגדי תמיד".

האדם בשעה שנולד, הוא בגופו ובחכמתו חלש משאר כל הבריות, כי כל הבריות ביום היולדן הן הולכות ואוכלות ומסייעות לעצמן, אבל האדם צריך טורח גדול בגופו. כן גם צריך יותר תיקון לנשמתו, לתקן החכמה ולהבין דרכים טובים, כי האדם בתחילתו בלא מלמד נוהג כבהמה, אך לבו דומה ללוח שהוא מוכן לכתוב עליו: אם הלוח הזה ביד טיפש, ושרטט עליו שרטוטי הבלים, עד שיתקלקל ולא תהיה בו תועלת עוד. אבל החכם יכתוב עליו סדר ענייניו וצרכיו וחובותיו, ומתוך הלוח

יכלכל ויפרנס בניו ויגיע לתועלת גדולה - כך לב האדם: הכסילים יציירו בו ציורי שקר, ויכתבו עליו חקקי און, וימלאו לבם מחשבות הבל וריק והמשכילים יכתבו על לוח לבם מכתב אלהים, שהוא יסוד התורה והמצוות וחכמות המידות, עד אשר יזהירו נפשותם כזוהר הרקיע, ולזה היתה כוונת שלמה, באמרו (משלי ז ג): "קשרם על אצבעותיך כתבם על לוח לבך".

עוד אמר שלמה (משלי כ יא): "גם במעלליו יתנכר נער אם זך ואם ישר פעלו". זה הפסוק נאמר על הבחנת הנערים, כי מנעוריהם ניכרו מידותיהם, כמו שתראה מקצת הנערים נראית בהם מידת בושה, ומקצתם - העזות, ומקצתם נוטים אל התאוה, ומקצתם נוטים אל מעלות טובות. ודע, כי כל מידות האדם, אשר תראה בו בימי הבחרות והזקנות, הן היו בימי הילדות והשחרות, אך בזמן ההוא לא היה בו כח להראותן ולהביאן לידי המעשה. והנערים, אשר גדלה עליהם

Choul'han 'Aroukh du Rav 'Ovadia Yossef (tome 4)

Les Editions Torah-Box ont l'honneur de vous présenter le 4ème des 5 tomes du "Choul'han Aroukh du Rav 'Ovadia Yossef".

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

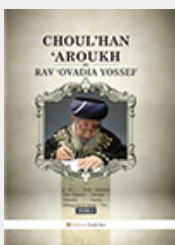

נבלות, אפשר שיכול האדם להעתיקים אל הדרך הטובה, כי נוח להם לקבל, ואין בהם כח וחכמה לצאת ולברוח מתחת יד המייסר, והם צריכים לסבול. אבל בימי הזקנה אינם נעתקים בקל ממה שהיו בו בימי הבחרות. והם דומים לטס כסף, שהיה טמון בקרקע והעלה חלודה עבה באורך הטמנתו, צריך אותו הכסף מריקה אחר מריקה עד שישוב הכסף למראהו הנאה - כך האדם, אשר הלך לפי דרכו ומנהגו ונשקע בעמקי המידות הגרועות, צריך ללטוש שכלו, להבדיל בין הטמא ובין הטהור, ולהרגיל בעבודה עד שיהיו המידות טבועות וקשורות בלבו.

זה ספר מידות נכתב ונחתם בטבעת החכמה, ללמד לאדם דעת, להיות ספר זה ביד כל איש לכלי אומנות, לתקן מתוכו מידותיו ומעשיו, כי האומן אשר בידו כלי אומנותו יוכל לעשות מלאכתו, אבל כשאין בידו כלי אומנותו לא יוכל לעשות מאומה.

לכן שמע, בני, מוסר וקח כלי אומנותך בידך לתקן מידותיך. הלא תראה, מי שיש לו הרבה מיני מטבעות, קטנות וגדולות, ואינו יודע ערכן ושוין, לא ידע מה לקנות בכל אחת עד שידע ערך של כל מטבע, וגם צריך לידע איזו מטבע פסל המלך וגזר עליה שלא להוציאה, ואחר שישקול כל מטבע ומטבע ויערכה, אז ידע ליקח בכל אחת צרכיו בערך שווה, ובמטבע שגזר המלך שלא להוציאה יזהר שלא יוציאה אלא בענין שלא ייקנס. נמצא, שזה האיש מגיע בכל מטבע ומטבע לטובה ולשמחה. אבל הטיפש, אשר לא ישקול ולא יעריך, ויוציא מה שפסל המלך, אין ספק שיגיע זה להיזק גדול.

ואתה, בני, קח המשל הזה הנמשל על רוב מידות שבך, גדולות

Choul'han 'Aroukh du Rav 'Ovadia Yossef (tome 4)

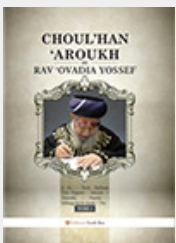
Les Editions Torah-Box ont l'honneur de vous présenter le 4ème des 5 tomes du "Choul'han Aroukh du Rav 'Ovadia Yossef".

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

וקטנות, ותשקול כל מידה ומידה בפלס חכמתך, עד
שתדע ערך כל מידה ומידה, ותדע המידות אשר פסל
המלך הגדול להיזהר
בהן, שלא יראו בך ולא ימצאו בך אלא במקום שלא תקבל
היזק ועונש, ובזה תגיע אל השלימות ותהיה אומן וכלי אומנותך
בידך.

עתה נרצה להודיע שרשי המידות וענפיהן, ותועלתן ונזקן.
וכוונתנו להשיב טבעי האדם מענין הסכלות אל אהבת
המוסר, ושישתדלו הפתאים לדעת טבעי החכמים. ומהשם,
יתעלה זכרו, נשאל עזר שיודיענו הדרכים הישרים ונתיבות
הצדק, להורות שבטי ישורון עדת החסד.

Choul'han 'Aroukh du Rav 'Ovadia Yossef (tome 4)

Les Editions Torah-Box ont l'honneur de vous présenter le 4ème des 5 tomes du "Choul'han Aroukh du Rav 'Ovadia Yossef".

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions